

ประวัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือหน่วยงานการปกครองของประเทศไทยหน่วยหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจังหวัดละ 1 แห่ง มีความเป็นมาและวิวัฒนาการตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๗๖ มีการจัดตั้งสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด โดยฐานะของสภาจังหวัดยังมีได้เป็นนิติบุคคลที่แตกต่างหากจากราชการส่วนภูมิภาค

พ.ศ. ๒๔๘๑ มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแยกกฎหมายสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะ แต่สภาจังหวัดยังมีลักษณะเหมือนเดิม คือทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๘๕ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครอง

บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบบริหารราชการในจังหวัด ทำให้อำนาจของคณะกรรมการจังหวัดเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดดังนั้น โดยผลของกฎหมายฉบับนี้ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๘๘ มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ กำหนดให้มืองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น แยกจากจังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตจังหวัด นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล และหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาจังหวัดทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารมีผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของ อบจ.

พ.ศ. ๒๕๔๐ มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ (มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง) ซึ่งได้ใช้จัดองค์กรของ อบจ. มาจนถึงปัจจุบัน ผลของกฎหมายฉบับนี้ทำให้ข้าราชการส่วนภูมิภาคที่มาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สวมหมวกสองใบ) พ้นไปจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด โครงสร้างของ อบจ. ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ประกอบด้วย สมาชิกสภา อบจ. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และมีนายก อบจ. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

เป็นฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่ดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนตั้งแต่เกิดจนตายในเขตพื้นที่ทั้ง
จังหวัดให้มีความสุขและมีความพึงพอใจสูงสุด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันจึงมีรูปแบบเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจมาก
ขึ้น